

Patronažna djelatnost Krapinsko-zagorske županije

Kada pretraživanjem u literaturi ili na internetu pokušate pronaći ljude i događaje koji su obilježili zadnjih trideset godina u Krapinsko-zagorskoj županiji, sigurno nećete naći podatke o djelatnosti koja svakodnevno skrbi o žiteljima navedene županije, a to je patronažna djelatnost. Patronažna djelatnost u Hrvatskoj prošla je dug razvojni put profilirajući se u djelatnost kojoj su nositelji medicinske sestre prvostupnice te diplomirane i magistre sestrinstva. Osnivanjem Domova zdravlja 1952. godine, medicinske sestre započinju s polivalentnim načinom rada, a od 1961. bivaju uključene u timove liječnika opće medicine koji su tada bili teritorijalno raspoređeni. Poslijeratnom reformom iz 1993. godine uveden je slobodan izbor liječnika čime je narušen koncept obiteljskog načina rada u općoj medicini. Kako bi se sačuvala patronažna djelatnost, koja je ostala vezana na teritorijalnu podjelu, sestre su izdvojene iz liječničkih timova i objedinjene u zasebnoj patronažnoj službi Doma zdravlja. Time su rasterećene od ambulantnog rada, ali opterećene većim brojem obitelji i većim teritorijem te su izgubile elemente suradnje i stručne potpore od strane obiteljskih doktora. Zbog sve većih potreba za kurativnim radom i tu se počinje zapuštati preventiva, koja je osnovica rada patronažne službe. Godine 1997. odobrena je privatizacija, odnosno osnivanje privatnih ustanova za zdravstvenu njegu u kući koje preuzimaju kurativni dio patronažne djelatnosti Doma zdravlja. Ovakva organizacija u sustavu značila je odmak od tradicionalnog pružanja zdravstvene zaštite i/ili njege bolesnika ili zdravih pojedinaca u njihovim obiteljima, domovima

zdravlja i domovima za zbrinjavanje starih i nemoćnih ljudi. Javnozdravstvena zaštita medicinske sestre sve se više usmjerava na rad u zajednici kao cjelini i na rad s grupama ljudi. To ne znači da se smanjuje značenje rada s pojedincima i njihovim obiteljima, nego da se medicinske sestre sve više uključuju u procjenu potreba ljudi glede zdravstvene njege u kući i potporu članovima obitelji i prijateljima u razvijanju vještina i znanja kako bi se mogli sami zaštititi i pružiti pomoć ugroženima. Uslijed svega navedenog mijenjao se i Plan i program mjera patronažne djelatnosti u KZZ. Jedan od prvih ciljeva u javnozdravstvenom djelovanju patronažne djelatnosti bio je povećati postotak isključivo dojene djece do šest mjeseci, odnosno dojene djece do godine dana. Ciljna su skupina sve trudnice i rodilje u KZZ, a intervencijom je potrebno obuhvatiti 90% trudnica najmanje jednom tijekom normalne trudnoće, a više puta prema procjeni patronažne sestre i indikacijama te kroz mjere individualnog i grupnog rada educirati trudnicu i partnera o prednostima dojenja. Potrebni dionici za implementaciju intervencija su ginekolozi, rodilište, pedijatri, liječnici obiteljske medicine, lokalna zajednica, medicinske sestre u ordinacijama i ljekarne. Svi planirani koraci u implementaciji kao i rezultati evaluacije opisani su u nekom od prethodnih brojeva časopisa Epoha zdravlja. Program traje još i danas, a rezultirao je time da su patronažne sestre postale aktivni sudionici Koordinacijskog tima za promicanje dojenja, kao i Koordinacijskog tima Županija - prijatelj djece. Prepoznat je i od strane Hrvatske mreže zdravih gradova kao jedan od programa koji se bavi ulaganjem u rani

razvoj, kao i od Škole narodnog zdravlja. Jednim od većih uspjeha smatramo prvo postavljanje Klupa za dojenje u Hrvatskoj na javnim površinama s ciljem senzibilizacije lokalne zajednice o dojenju na javnom mjestu. Slijedeći navedeni primjer Klupa za dojenje su postavljane i u nekim drugim županijama što nas iznimno veseli. Ova javnozdravstvena akcija patronažne djelatnosti bila je samo prva u nizu gdje se intersektorskom suradnjom razvijaju odgovarajuće vještine i stavovi radi promjene ponašanja i usvajanja navika s ciljem očuvanja i unapređenja zdravlja. Od istaknutijih akcija potrebno je spomenuti Dan zdravog smijeha povodom Svjetskog dana oralnog zdravlja, Sajam zdravlja povodom Svjetskog dana zdravlja, Tjedan dojenja, Aktivno starenje za Međunarodni dan starijih osoba, Dječji tjedan, itd. S obzirom da je Krapinsko-zagorska županija jedna od prvih koja je dobila titulu Županija - prijatelj djece, a navodi se kako je ovaj počasni naziv najviše javno društveno priznanje svima koji su u Županiji zaslužni za pomoć u ostvarenju prava i potreba djece priznatih u Konvenciji UN o pravima djeteta na svojem području, smatramo da je time odano i priznanje radu patronažnih sestara Krapinsko-zagorske županije koje su bile dionici na putu dobivanja ovog priznanja. „Povijest učimo da bismo razumjeli prošlost i uočili utjecaje na sadašnjosti, mogli usporediti život ljudi nekad i sad, vidjeti koliko je čovječanstvo napredovalo i spriječili ponavljanje pogrešaka iz prošlosti.“

Biserka Sviben, dipl.med.techn.
Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije
patronaza@dzkzz.hr

